

BESLUT
2011-06-13

Dnr: 2011-01754

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 24 februari 2011 –
Enheten för utländska medborgare

Saken

Rätt till svenskt studiestöd för EU-
medborgare

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN, som är medborgare i Polen, ansökte om studiemedel för studier på gymnasienivå under vårterminen 2011. Hon uppgav att hon kom till Sverige i juni 2010 och att hon är sammanboende med en svensk medborgare. Vidare redogjorde hon för tid då hon studerat samt för den tid då paret sammanlevt i Polen.

CSN avslog ansökan med motiveringen att NN inte är svensk medborgare och inte uppfyller villkoren för studiemedel enligt bestämmelserna om grundläggande rätt till svenskt studiestöd eller enligt EU-rätten.

NN överklagade beslutet den 14 mars 2011 och anförde bland annat följande. Hon fick hjälp av en lärare att fylla i sin ansökan om studiemedel och fick då veta att det inte var nödvändigt att uppge att hon arbetat i Sverige. Hon har dock arbetat men slutat eftersom hon inte hade tid för både arbete och studier. Vidare har hon försökt att finna dokument som visar att hon sammanlevt med sin svenske pojkvän i Polen och hon bifogar därför de handlingar som hon anser styrker detta. NN bifogade även bland annat ett anställningsavtal av vilket det framgår att hon varit behovsanställd som lokalvårdare från och med oktober 2010.

CSN överlämnade ärendet den 24 mars 2011 och anförde bl.a. följande i ett yttrande. NN har inte varaktigt anknytning till Sverige eftersom hon inte uppfyller något av villkoren om två års arbete eller sammanboende i Sverige. NN redovisar arbete som städare i Sverige men det saknas ett innehållsmässigt samband mellan arbetet och

de nu aktuella studierna. Hon kan därmed inte, utifrån EU-rätten, kan få rätt till svenskt studiestöd. NN har uppgett att sambon vistades i Polen under perioden februari – augusti 2009 för att studera och att paret levde tillsammans i Polen under perioden maj – augusti 2009. Det dröjde därefter till juni 2010 innan NN kom till Sverige för bosättning tillsammans med sambon och sambon redovisar arbete i Sverige från och med januari 2011. CSN bedömer att förutsättningarna för att EU-rätten ska tillämpas, dvs. att en svensk medborgare och dennes anhörige som en familj ska ha nyttjat rätten till fri rörlighet inom EU och återvänt till Sverige samtidigt eller i nära anslutning till varandra, inte är uppfyllda. NN kan därmed inte bedömas ha rätt till studiestöd som anhörig till migrerande arbetstagare.

Med anledning av CSN:s yttrande inkom NN med en skrivelse den 30 mars 2011 och anförde bland annat att hon, den 31 januari 2011, beviljats ett tvåårigt uppehållstillstånd av Migrationsverket.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 4 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas också till studerande som inte är svensk medborgare, om den studerande

1. är bosatt i Sverige och har permanent uppehållstillstånd här, samt
2. har bosatt sig i Sverige huvudsakligen i annat syfte än att genomgå utbildning här.

Kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 gäller inte för medborgare med uppehållsrätt enligt 3 a kap. 3 eller 4 § utlänningslagen (2005:716) som fått en varaktig anknytning till Sverige.

Studiemedel får lämnas även om kravet på permanent uppehållstillstånd i andra stycket 1 inte är uppfyllt, om det finns särskilda skäl för det.

Av 1 kap. 4 § första och andra styckena, 5 § första stycket och 6 § första stycket framgår att vissa utländska medborgare ska jämföras med svenska medborgare.

Av 6 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande för att på grund av förvärvsarbete uppfylla villkoret om en varaktig anknytning, efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här ska

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. under vistelsen ha förvärvsarbetat i landet minst två år, på minst halvtid.

Av 8 § CSNFS 2006:7 framgår att den studerande ska efter den senaste inresan till Sverige i syfte att bosätta sig här

1. ha vistats i landet under en sammanhängande tid om minst två år, och
2. sedan minst två år vara sambo eller gift och sammanboende med en svensk medborgare eller en person som uppfyller förutsättningarna för rätt till studiestöd i 2 kap. 4 § andra–fjärde styckena eller 3 kap. 4 § andra–fjärde styckena studiestödslagen (1999:1395).

Undantag från ovan angivna föreskrifter kan även göras om den sökande kan härleda rättigheter från EU-rätten. Prövning enligt EU-rätten görs utifrån Rådets förordning (EEG) nr 1612/68 av den 15 oktober 1968 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen. Av förordningen framgår bl.a. följande. För att en utländsk medborgare ska jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd

krävs att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare. Arbetet eller verksamheten ska ha haft en viss varaktighet och dessutom ha varit av tillräcklig omfattning. För att den som är arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska kunna jämföras med svensk medborgare, krävs dessutom att de planerade studierna avser en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. Under vissa förutsättningar kan den som drabbats av ofrivillig arbetslöshet behålla sin ställning som arbetstagare eller egenföretagare och jämföras med svensk medborgare när det gäller en yrkesutbildning. Vidare framgår att barn till migrerande arbetstagare eller egenföretagare i Sverige ska jämföras med svenska medborgare.

Nämndens bedömning

NN är EU-medborgare och bosatt i Sverige. Hon kan få svenskt studiestöd

- på grund av permanent uppehållsrätt, vilket innebär att hon ska ha vistats lagligt i Sverige utan avbrott i fem år, eller beviljat permanent uppehållstillstånd
- på grund av uppehållsrätt och varaktig anknytning genom arbete eller sammanboende, eller
- på grund av särskilda skäl till undantag

NN har inte permanent uppehållstillstånd eller permanent uppehållsrätt och uppfyller inte förutsättningarna för uppehållsrätt tillsammans med varaktig anknytning eller samhällsintegration i Sverige för att kunna beviljas studiestöd. Det har inte heller framkommit särskilda skäl till undantag.

Av EU-domstolens dom den 7 juli 1992 (mål C-370/90 Singh) framgår bl.a. följande. En medborgare i en medlemsstat skulle kunna avhållas från att lämna sitt ursprungsland för att utöva en verksamhet som anställd eller som egenföretagare på territoriet i en annan medlemsstat om han inte, när han återvänder till den medlemsstat där han är medborgare för att utöva en verksamhet som anställd eller egenföretagare skulle kunna åtnjuta förmåner som åtminstone motsvarar de som han har rätt till, med stöd av gemenskapsrätten, på territoriet i en annan medlemsstat. Även maka och barn ska tillerkännas samma rättigheter enligt gemenskapsrätten som de skulle ha tillerkänts om maken eller föräldern reste in och uppehöll sig på territoriet i en annan medlemsstat.

NN:s sambo är svensk medborgare och de bodde tillsammans i Polen under perioden maj – augusti 2009. NN:s sambo redovisar inget arbete i Polen och han återvände inte heller till Sverige för att arbeta utan för att fortsätta studera. Sambon kan därmed inte ses som migrerande arbetstagare enligt EU-rätten och NN kan således inte heller ses som anhängig till migrerande arbetstagare.

Fråga är även om NN själv skulle kunna ses som migrerande arbetstagare och på så sätt härleda rätt till svenskt studiestöd. För att den som är utländsk medborgare ska kunna jämföras med svensk medborgare när det gäller rätt till studiestöd krävs, enligt EU-rätten, att han eller hon har varit arbetstagare i Sverige eller bedrivit beskattningsbar verksamhet i Sverige som egenföretagare samt att det föreligger ett

innehållsmässigt samband mellan det arbete som bedrivits i Sverige och de planerade studierna.

Arbetet eller verksamheten i Sverige ska ha haft en viss varaktighet och ha varit av tillräcklig omfattning. Dessutom ska de planerade studierna avse en vidareutbildning inom det egna yrkesområdet. NN redovisar arbete som lokalvårdare i Sverige. Den utbildning som hon ansökt om studiemedel för kan inte ses som en vidareutbildning inom detta yrkesområde. Överklagandet ska därför avslås.

Mats Törnered

Cecilia Hedenström

Beslut har fattats av Bertil Ekholm, ordförande i Överklagandenämnden, Charlotte Waas, vice ordförande, Mats Törnered, direktör, samt ledamöterna Märtha Byfors, Marie-Louise Holmberg, Margareta Lindhagen, Ulrika Lindmark och Christian Sjöstrand.

Föredragande: Cecilia Hedenström

Kopia till CSN